

Orchestrale bucureștene în festival!

Există, deja, o tradiție! Colectivele simfonice bucureștene sunt prezente, de ani buni, în Festivalul „muzicii noi” – catalogare, e drept, improprie dar general acceptată. Iar muzica zilelor noastre – cel puțin de câteva ediții bune! – se dorește a fi integrată în marele circuit al valorilor oferite, la noi, publicului larg de concert. Căci, să fim sinceri, fiecare creator – oricât de sofisticată ar fi muzica sa – intenționează a depăși cercul restrâns al acoliților în plan profesional, al apropiaților.

Este de constatat, „muzica nouă” s-arată a fi diferită pentru un public diferit. Prezentată în primă audiție mondială tot la Atheneul Român în urmă cu aproape un secol, Simfonia a III-a de George Enescu este și astăzi considerată a fi „muzică nouă”, acceptată de marea parte a abonaților. Este drept, spiritul umanist ce hrănește această creație, nu se demodează. În mod special în zilele noastre! Lucrarea a fost reluată în zilele festivaliere SIMN, de Filarmonica bucureșteană sub bagheta dirijorului austriac Friedrich Pfeiffer. Este artistul unei maturități dinamice, constructive; rdzr eficient la nivelul genului simfonic dar – aflăm din programul de sală - și al operei. Gestul său este puternic sugestiv, de fiecare dată ancorat în adevărul textului muzical. Părțile secundă și ultimă ale lucrării au fost admirabil construite, au dispus de relief dinamic, de o exprimare plastică ce atinge planul ideatic. Nerezolvată, însă, în planul construcției s-a dovedit a fi prima parte a lucrării, dificil de asamblat; a fost o succesiune a paroxismelor

romantică de inspirație wagneriană; este scrisă doar cu câțiva ani în urmă. Momentul simfonic amintește spusele lui Arnold Schönberg, potrivit căruia în limbajul lui do major, în limbajul funcționalității tonale, mai pot fi spuse destule lucruri.

Pe aceeași direcție a unui umanism evocat nostalgic se orientează și cea de a cincea Simfonie de

Anatol Vieru, lucrare prezentată de această dată de Orchestra Națională Radio sub bagheta dirijorului Gheorghe Costin. Este un opus vocal-simfonic amplu ce apelează la semnificative valori muzical-poetice și filosofice dezvoltate de Eminescu, valori preluate în vremea din urmă de maestrul Vieru, în anii deplinei maturități. Prezentată în primă audiție în urmă cu trei decenii - în perioada teribilă a mijlocului anilor '80, fără a mai fi între timp reluată - lucrarea se face ecoul unei împăcări cu sine atunci când corul rostește în final,

insistând obsesiv, „Vreme trece vreme vine”. Ce vremuri au trecut, o știm. Ce vremuri au venit, o simțim îndeajuns de bine.

Nu trebuie uitat, întregul Festival SIMN se desfășoară sub semnul personalității exemplare a maestrului Anatol Vieru.

Pe parcursul aceluiași concert, două lucrări cu caracter concertant au readus în primul plan al atenției autori cu veche, cu temeinică acreditare în contextul orientărilor relativ actuale privind domeniul creației, la noi. „Fragile II” de Doina Rotaru, pentru clarinet și orchestră, lucrare prezentată acum în primă audiție, amintește firul unor continue preocupări privind efortul de a trece peste nivelul realității

imediate spre zona meditației liric înfiorate; în parte, aici, chiar exaltate. Este nivelul unei fragilități pe care autoarea o depășește antrenând elanul unui entuziasm profesionalism probat de această dată de clarinetistul Emil Vișenescu.

Cealaltă lucrare – în anume parte concertantă – este „Ipostaze I” pentru pian și orchestră de Adrian

exacerbate, marcate de trasee puternic șarjate; sunt convins, pentru experimentatul dirijor al Filarmonicii, aceasta a fost prima abordare a creației enesciene, lucrare scrisă de autor la nici patru decenii de viață. Programul a debutat cu o inspirată pagină simfonică datorată compozitorului Peter Ruzicka, „Evocare” pentru ansamblu de corzi și percuție; este o pagină post-

Iorgulescu, o lucrare de dinamică spectaculozitate. Poate fi apreciată drept un act meta-muzical al opozițiilor tranșante, anume trei ipostaze timbrale ale unui coral de serafică expresie, enunțat inițial de pian și reluat în răstimpuri de corul alăturilor și apoi al corzilor, pe de-o parte și, pe de alta, vehemențele sonore de amplă extensie, cu imprevizibile, cu prelungite, chiar obsesive reluări; ... la care a participat pianistul Sorin Petrescu, un artist pentru care valoarea talentului este potențată de o aplicată inteligență muzicală. Rămâne absolut salutară acțiunea șefului de orchestră, dirijorul Gheorghe Costin, un profesionist de riguroasă acțiune, muzicianul care a făcut posibil acest concert al unor uriașe responsabilități artistice.

Alte lucrări cu caracter concertant au putut fi apreciate într-un program dedicat integral de Orchestra de Cameră Radio, primelor audiții românești. Mă refer la Concertul „Sonorități și anemone III”, pentru vioară, violoncel și ansamblu de corde, de Vlad Ulpiu, o lucrare ce evocă un imens travaliu al esențializărilor, un laborios proces al etapelor privind drumul de la expresia prolixă, onitic tensionată a corzilor soliste, spre lirismul înseninat poetic al finalului, un excurs trasat cu susținută implicare de violonista Diana Moș, de violoncelistul Mircea Marian.

„SymConcertPhony” este un concert-spectacol pentru trompetă și orchestră, un joc inspirat al opozițiilor timbrale spațializate, un dialog susținut cu bună dispoziție, cu umor.

O lucrare a expresiei vocale, o comunicare ce se dorește a fi percepută în darele ei enunțative, este „Mysterium tremendum II” pentru mezzosoprană și orchestră, de Livia Teodorescu-Ciocănea, o declamație vocală extinsă, de directă comunicare în zona unei spiritualități de tip latin, susținută de mezzosoprană Antonela Bâtnat. Întregul concert a fost un important moment al Festivalului SIMN, moment dedicat primelor audiții absolute, concert condus cu pertinentă înțelegere, cu fermă acțiune profesională de tânărul șef de orchestră Cristian Oroșanu.

În mod cert, astăzi, la noi, „Muzica nouă” tinde a depăși granițele gherouului rezervat publicului de specialitate. Este un efort important, concertat. Este un efort de comunicare, de promovare, de educare. Trebuie modelat conservatorismul publicului de abonați prezenți săptămână de săptămână la concertele Filarmonicii. În plus, ce se poate spune despre neatentia, despre superficialitatea celor care suprapun fluxului simfonic sonoritățile parazitare ale telefoanelor mobile? Educația e bună la orice vârstă!

Dumitru AVAKIAN

Prezența formațiilor muzicale camerale...

Se dovedesc a fi un stimul al creativității. În mod cert, diferitele formule muzicale instrumentale, diferitele ansambluri - multe de variabilă structură - se pot constitui în stimuli importanți ai imaginației autorilor; în egală măsură, în numeroase situații, ansamblurile, ele

însele, devin un rod al creativității componistice. Este o interacțiune continuă care, în istorie, a generat, în bună parte, mari epoci ale culturii muzicale. Este drept, apreciem cu greu adevărata dimensiune a timpurilor actuale.

Intenționat sau nu, pe asemenea realități a fost orientată alegerea dar și acțiunea membrilor formației clujene AdHOC tineri muzicieni îndrumați de priceperea, de talentul pedagogic de care dispune compozitorul Adrian Pop; sunt tineri conduși în concert de abilitatea, de promptitudinea dirijorului Matei Pop. Am reținut din acest concert o luxuriantă piesă pentru clarinet solo, „Shaman”, scrisă de tânărul compozitor-clarinetist Aurelian Băcan. Indiscutabil, momentul de specială atracțiozitate al programului l-a constituit piesa „Pierot-soldat”, cu ingenioase preluări și prelucrări din Schönberg și Strawinsky, lucrare datorată compozitorului american Joseph Robert Moser; este artistul unei fabuloase imaginații în baza căreia sunt posibile, aici, anume „extended moments”; se reușește a induce aspectul mișcării scenice dar și ideatice în zona spațiului muzical-artistice.

Profil-Sinfonietta este de asemenea un ansamblu-laborator condus cu remarcabilă eficiență de dirijorul

Tiberiu Soare. Programul concertului a pus în lumină două valori de temeinică substanțialitate din patrimoniul actual, de la noi. Mă refer la prima audiție a lucrării semnificativ intitulată „Muzica Etajelor I,II,III, a minutelor 17 - 40 ale unei Ore Fatale pentru ansamblu”, o însumare și o deconstructură treptate, ambele observate din perspectiva centrală a unei clipe extinse, moment înalt pe parcursul căruia evenimentele muzicale se dovedesc a fi consecințe ale unei gândiri de nobilă limpiditate; ...mă refer, de asemenea, la „Oratio II” de Călin Ioachimescu, lucrare pentru ansamblu, o tectonică amplă ce revelează, în suprapuneri, texturi sonore de afundă mișcare, texturi parcurse de efemeride sonore ingenios orientate.

Nu este pentru prima oară când muzicienii formației Archaeus alătură momente solistice și evoluții de ansamblu, „en detail” și „în grup”, cum ne-a menționat conducătorul formației, compozitorul Liviu Dănceanu. Au ce etala fiecare în parte, anume spirit profesional prospectiv, sensibilitate, inteligență muzicală. Mă refer la